

**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2475-

18. februar 2025

Svar på representantforslag 58 S (2024-2025) – om nei til EUs fjerde energimarkedspakke

Jeg viser til oversendelse 06.02.2025 fra Energi- og miljøkomiteen der det bes om uttalelse til representantforslag 58 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Gro-Anita Mykjåland og Aleksander Øren Heen. Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen legge til grunn at rettsaktene i EUs fjerde energimarkedspakke ikke skal innlemmes i norsk rett.*
- 2. Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med å melde Norge ut av EUs energibyrå ACER.*

Stortingsrepresentantene viser til at nasjonal kontroll over energiressursene har vært avgjørende for utvikling og vekst i alle deler av landet, og at det er viktig at Norges naturgitte ressurser også i fremtiden skal kunne være en konkurransefordel for norsk industri og bidra til rimelig strøm for folk i Norge. Dette er jeg helt enig i.

Stortingsrepresentantene viser videre til innlemmelsen av EUs tredje energimarkedspakke, som ble vedtatt av Stortinget 22. mars 2018. Representantene hevder at vedtaket innskrenket Norges mulighet til å styre kraftpolitikken til beste for husholdninger og industri i Norge, og at både den nasjonale og den folkevalgte kontrollen over norsk kraftpolitikk ble svekket. Dette er jeg ikke enig i.

Høyesterett har gjort en grundig vurdering av myndighetsoverføringen som fant sted i forbindelse med innlemmelsen av tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen. Deler av

dommen som ble avsagt 31. oktober 2023 er oppsummert som følger på hjemmesiden til Høyesterett:

«Høyesterett fastslår at ACER/ESA ikke kan bestemme om det skal bygges nye utenlandskabler, eller forby restriksjoner på eksport av kraft. Heller ikke strømpriser kan ACER/ESA fastsette. Dette er Nei til EU enig i. Organisasjonen har imidlertid argumentert for at vedtak fra ACER/ESA indirekte kan påvirke strømprisene. Høyesterett mener at en slik effekt ikke kan være annet enn marginal sett i lys av det som uansett følger av at utenlandskablene finnes og inngår i det europeiske kraftmarkedet som Norge uansett er en del av. Strømprisene er en funksjon av en rekke forhold, så som overføringskapasitet, værforhold og prisen på annen energi.

Konklusjonen er at selv om det ved stortingsvedtaket i 2018 ble overført myndighet på et viktig samfunnsområde – energisektoren – fikk ikke internasjonale organer myndighet til å treffe beslutninger av stor samfunnsmessig betydning i Norge. Høyesterett kommer derfor til at myndighetsoverføringen er lite inngripende, og at Stortinget ikke brøt Grunnloven i 2018».

Det er verdt å merke seg at Høyesteretts dom er enstemmig. Høyesterett slår også fast at det ikke er snakk om et tvilstilfelle.

Representantene mener vedtaket i 2018 innebar at Norge langt på vei ble en del av EUs energiunion og EUs felles kraftmarked. Representantene ser dermed bort fra at Norge har vært en del av EUs indre energimarked siden ikrafttredelsen av EØS-avtalen i 1994. Fysisk og økonomisk har Norge vært en integrert del av det nordiske kraftmarkedet siden begynnelsen av 1990-tallet.

Storingsrepresentantene foreslår at rettsaktene i EUs fjerde energimarkedspakke ikke skal innlemmes i norsk rett. Og at «Norge fullt ut og ugjenkallelig blir en del av EUs felles kraftmarked» dersom pakken blir del av EØS-avtalen. Etter min vurdering blir det feil å tillegge de aktuelle rettsaktene i «Ren energi»-pakken fra 2018 den betydningen forslagstillerne gjør. Norge er allerede del av det indre energimarkedet. Den daglige driften og arbeidet med å sikre fysisk balanse i kraftsystemet skjer allerede sammen med myndigheter, nettselskap og kraftselskap i Sverige, Danmark, Finland, og de andre landene vi er knyttet sammen med. Også her vil strømprisene være en funksjon av en rekke forhold, som overføringskapasitet, værforhold og prisen på annen energi, gitt at vi allerede er en del det europeiske kraftmarkedet.

«Ren energi»-pakken fra 2018 består av åtte direktiver og forordninger. Det som kan kalles fjerde energimarkedspakke er en del av dette, og består av elmarkedsdirektivet, elektrisitetsforordningen og ACER-forordningen. Disse EU-reglene er EØS-relevante. Regjeringen har slått fast at det ikke skal legges ned et såkalt veto mot disse. Som varslet 31. januar, vil ikke regjeringen i en situasjon med stor ustabilitet i de europeiske kraftmarkedene innføre markedsregelverket i Ren energi-pakken. Dette gjelder også i neste stortingsperiode.

Det er en situasjon med høye og ustabile kraftpriser i Europa, blant annet med bakgrunn i bortfallet av russiske energiforsyninger. Kraftsystemene i Europa har også gjennomgått store endringer med nedlegging av regulerbar kraftproduksjon og økt utbygging av væravhengig produksjon. Det europeiske kraftsystemet er derfor mer sårbart for endringer i værforhold, og for uforutsette hendelser som kan gi knapphet på kraft. Jeg er kjent med at det pågår arbeid med å følge opp disse utfordringene, både på EU-nivå og i EUs medlemsland. Før vi knytter oss tettere til EUs kraftmarked vil regjeringen vurdere resultatene av EUs arbeid for å bedre konkurransekraften og legge til rette for lave og stabile energipriser.

I representantsforslaget foreslås det å starte arbeidet med å melde Norge ut av EUs energibyrå ACER. Det norske kraftsystemet har lenge vært en integrert del av det europeiske kraftsystemet. ACER-forordningen er en av flere rettsakter som samlet utgjør et sammenhengende regelverk for energimarkedet i EU.

Dersom Norge skulle gå tilbake på beslutningen om å innlemme ACER-forordningen i EØS-avtalen, måtte vi i så fall komme til enighet med EU (inkl. medlemslandene), Island og Liechtenstein om å endre den allerede inngåtte EØS-komitebeslutningen om tredje energimarkedspakke. EØS-avtalen er basert på tillit mellom partene. Dersom Norge ikke står ved sine forpliktelser, kan vi heller ikke forvente at de andre partene står ved sine på områder som er vanskelige for dem. Energimarkedsregelverket, inkludert ACER-forordningen, er EØS-relevant regelverk og i kjernen av våre EØS-forpliktelser.

ACER er en tilsynsmyndighet for energimarkedet og et samarbeid mellom energiregulatorer i Europa. RME deltar fra norsk side, ikke som medlem, men som deltager med talerett. RME deltar i flere grupper og komiteer som diskuterer den videre utviklingen av EUs energimarked. Deltagelse i ACER gir oss informasjonstilgang og innflytelse. Norge har lang erfaring og stor kompetanse på området, og norske innspill blir i stor grad hensyntatt i ACER-arbeidet. Forslaget svekker etter mitt syn norske interesser.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke slutter seg til forslagene som fremmes.

Med hilsen

Terje Aasland

**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2475-

19. februar 2025

Svar på representantforslag 75 S (2024-2025) om å legge ned veto mot EUs fjerde energimarkedspakke

Jeg viser til oversendelse 13.2.2025 fra energi- og miljøkomitéen der det bes om uttalelse til representantforslag 75 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Bjørnar Moxnes og Marie Sneve Martinussen. Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen legge ned veto mot at EUs fjerde energimarkedspakke (Ren energi-pakken) innlemmes i EØS-avtalen, og meddele dette i EØS-komiteen i tråd med EØS-avtalen artikkel 102.*
- 2. Stortinget ber regjeringen vurdere direktivene og forordningene i EUs fjerde energimarkedspakke (Ren energi-pakken) samlet og vurdere suverenitetsavståelsen i lys av den samlede integreringen i EUs energipolitikk.*
- 3. Stortinget ber regjeringen sette i gang arbeidet med å reversere endringene i intern lovgivning som følge av vedtaket om å innlemme rettsaktene i EUs tredje energimarkedspakke samt medfølgende kommisjonsforordninger i EØS-avtalen og å trekke Norge ut av EUs energibyrå (ACER).*

Jeg viser også til utredning av representantforslag 58 S, som også er relevant for utredningen av dette forslaget.

- 1. Stortinget ber regjeringen legge ned veto mot at EUs fjerde energimarkedspakke (Ren energi-pakken) innlemmes i EØS-avtalen, og meddele dette i EØS-komiteen i tråd med EØS-avtalen artikkel 102.*

Forslaget dreier seg om rettsaktene i «ren energi-pakken» fra 2018. Denne pakken består av til sammen åtte direktiver og forordninger. Regjeringen har besluttet at fornybardirektivet, energieffektiviseringsdirektivet og bygningsenergidirektivet skal tas inn i EØS-avtalen. Det er i Norges interesse å innlemme de tre direktivene, som i stor grad er i tråd med gjeldende politikk eller uten betydelige konsekvenser. Stortinget vil forelegges samtykkeproposisjoner om de tre sakene i løpet av våren.

Det som kan kalles fjerde energimarkedspakke er en del av «ren energi-pakken», og består av elmarkedsdirektivet, elektrisitetsforordningen og ACER-forordningen. Disse EU-reglene er EØS-relevante. Regjeringen har slått fast at det ikke skal legges ned et såkalt veto mot disse. Som varslet 31. januar, vil ikke regjeringen i en situasjon med stor ustabilitet i de europeiske kraftmarkedene innføre markedsregelverket i Ren energi-pakken. Dette gjelder også i neste stortingsperiode.

2. Stortinget ber regjeringen vurdere direktivene og forordningene i EUs fjerde energimarkedspakke (Ren energi-pakken) samlet og vurdere suverenitetsavståelsen i lys av den samlede integreringen i EUs energipolitikk.

Det er praksis at vi vurderer hvert enkelt regelverk og de tas inn i EØS-avtalen dersom de er EØS-relevante og akseptable. De tre direktivene som er besluttet innlemmet nå inneholder ingen elementer av myndighetsoverføring. Høyesterett har gjort en grundig vurdering av myndighetsoverføringen som fant sted i forbindelse med innlemmelsen av tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen, i dommen som ble avgitt 31. oktober 2023. I dommen uttalte også Høyesterett seg om myndighetsoverføringen skal vurderes isolert eller i sammenheng med tidligere myndighetsoverføring. Høyesterett skriver:

«Slik Grunnloven § 26 andre ledd er utformet, er det naturlige utgangspunktet at det er den traktaten Stortinget er bedt om å samtykke i, som danner rammen for vurderingen av om myndighetsoverføringen er lite inngripende – her EØS-komiteens beslutning 5. mai 2017 om å innlemme rettsaktene i den tredje energimarkedspakken i EØS-avtalen.»

Og oppsummerer: *«Min konklusjon blir dermed at Stortinget ved vurderingen av om en myndighetsoverføring er lite inngripende etter Grunnloven § 26 andre ledd, ikke har plikt til å se myndighetsoverføringen i sammenheng med tidligere myndighetsoverføring. Det samme må da gjelde ved domstolenes grunnlovskontroll.»*

Hvorvidt markedsregelverket i ren energipakken skal innlemmes i EØS-avtalen og om det i så fall skal behandles samlet eller enkeltvis, er det ikke tatt stilling til på nåværende tidspunkt.

3. *Stortinget ber regjeringen sette i gang arbeidet med å reversere endringene i intern lovgivning som følge av vedtaket om å innlemme rettsaktene i EUs tredje energimarkedspakke samt medfølgende kommisjonsforordninger i EØS-avtalen og å trekke Norge ut av EUs energibyrå (ACER).*

EØS-komiteen fattet 5. mai 2017 beslutning om å innlemme rettsaktene som inngår i den tredje energimarkedspakken i EØS-avtalen, herunder også ACER-forordningen. Beslutningen forplikter Norge til å gjennomføre rettsaktene i denne beslutningen nasjonalt, gjennom nødvendige lov- og forskriftsendringer. Stortinget vedtok i 2018 samtykke til denne beslutningen.

Dersom Norge skulle gå tilbake på beslutningen om å innlemme rettsaktene i tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen, måtte vi komme til enighet med EU (inkl. medlemslandene), Island og Liechtenstein om å endre den allerede inngåtte EØS-komiteebeslutningen om tredje energimarkedspakke. EØS-avtalen er basert på tillit mellom partene. Dersom Norge ikke står ved sine forpliktelser, kan vi heller ikke forvente at de andre partene står ved sine, på områder som er vanskelige for dem. Energimarkedsregelverket, inkludert ACER-forordningen, er EØS-relevant regelverk og i kjernen av våre EØS-forpliktelser.

ACER er en tilsynsmyndighet for energimarkedet og et samarbeid mellom energiregulatorer i Europa. RME deltar fra norsk side, ikke som medlem, men som deltager med talerett. RME deltar i flere grupper og komiteer som diskuterer den videre utviklingen av EUs energimarked. Deltagelse i ACER gir oss informasjonstilgang og innflytelse. Norge har lang erfaring og stor kompetanse på området, og norske innspill blir i stor grad hensyntatt i ACER-arbeidet. Forslaget om å trekke Norge ut av ACER svekker etter mitt syn norske interesser.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke slutter seg til forslagene som fremmes.

Med hilsen

Terje Aasland